

Tisková zpráva č. 100629

Jak probudit učňovské školství

Odborníci navrhují čtyři opatření k oživení zájmu o učiliště

Praha 29. června 2010 – Obecně prospěšná společnost EDUin uspořádala ve čtvrtek 24. června první z panelových diskusí organizovaných v rámci programu EDUklub. Tentokrát pod titulem **Přežijí učiliště rok 2020? Výsledkem debaty je návrh čtyř opatření, která by pomohla zlepšit zájem o učiliště i postavení manuálních profesí.**

Debaty v pražském hotelu Adria se zúčastnili diskutující z akademické sféry i praxe – **seznam účastníků i s kontakty na konci Tiskové zprávy**. V hodinu a půl dlouhé debatě před publikem konstatovali, že hlavní příčiny upadajícího zájmu o učební obory a střední odborné vzdělání jsou:

- **Populační pokles** a stále se zvětšující rozdíl mezi počtem absolventů základních škol a počtem míst na středních školách. **V této konkurenci obvykle učiliště obtížně shánějí zájemce** o studium a přitáhnou obvykle jen absolventy s velmi špatným prospěchem.
- Přes mnohá zlepšení v materiálním vybavení učilišť **rodiče považují střední odborná učiliště jako poslední možnou volbu** při výběru střední školy. Jedním z hlavních důvodů je **obava, že dítě se na „učňáku“ dostane do špatné společnosti**.
- I rodiče vnímají, že **vyučení jsou z hlediska nezaměstnanosti nejohroženější skupinou s poměrně nízkými příjmy**. Důvodem je přílišná specializace učebních oborů a malá flexibilita absolventů.

Zároveň diskutující konstatovali, že situace učilišť je přece jen lepší než její mediální obraz. Na základě výměny názorů (odkaz na obrazový a zvukový záznam najdete na konci tiskové zprávy) navrhli **čtyři základní opatření**, která by mohla zlepšit postavení učebních oborů mezi ostatními směry středního všeobecného a odborného vzdělávání.

- **Důraz na všeobecné vzdělávání**. Firmám u absolventů učilišť schází pět základních charakteristik: **schopnost číst s porozuměním, ochota učit se, zodpovědnost, adaptabilita a schopnost pracovat v týmu**. Na pěstování těchto kompetencí by se mělo učňovské školství soustředit
- **Propojení učilišť s firmami a praxí**. Obvyklý požadavek, který ale na této debatě zazněl ve velmi konkrétní podobě. **Učitelé odborných i všeobecných předmětů by měli detailně a z vlastní zkušenosti znát prostředí firem, pro něž připravují své žáky**. A mistr odborného výcviku musí být odborník, měl by tedy část své kariéry trávit ve výrobě. Hlavní překážkou ale je, že firmy si dnes náklady na spolupráci se školami ani nemohou odečíst z daní.

- **Zvýšit platy mistrů odborného výcviku.** Mistr musí mít odborné technické vzdělání, musí vyjít s leckdy problémovými dětmi, měl by mít i slušné všeobecné a pedagogické vzdělání. Za to mu nabízíme až o třetinu menší plat než učitelé gymnázia nebo průmyslovky. Bez alespoň srovnatelných podmínek nikdy kvalitní pedagogové a mistři, s výjimkou několika idealistů, na učilištích pracovat nebudou.
- **Odborné specializace v jednotlivých oborech je dobré vyučovat jako krátkodobé kurzy.** Tento návrh souvisí s požadavkem na všeobecnější vzdělávání. Několikaměsíční kurz pro svářeče, kovoobráběče nebo jiné specialisty může bez problému absolvovat ten, kdo už všeobecné vzdělání v oboru má. Ať už ho získal na učilišti nebo na průmyslovce. Cesta k řemeslu nebo dělnické profesi by neměla vést jen přes učiliště. Toto opatření by zpružnilo schopnost pracovního trhu reagovat na aktuální poptávku po konkrétních profesích.

Miroslav Procházka, ředitel Národního ústavu odborného vzdělávání, řekl: „V učilištích je dneska 32 procent populačního ročníku. Když se podíváte na mezinárodní srovnání, tak jenom tři země z těch vyspělých mají v těchto oborech víc dětí. Ostatní méně, a přesto jejich ekonomika funguje. Z hlediska budoucích potřeb je dětí na učilištích podle mého názoru pořád ještě mnoho.“

Jana Straková, odbornice ze sociologického ústavu Akademie věd, řekla: "Česká republika díky velkému počtu žáků v odborném vzdělávání má až zázračně malý podíl dětí, které předčasně odcházejí ze vzdělávacího procesu. To je velká přednost, o kterou bychom se neměli připravit. Ale také to znamená, že ten systém je málo pružný a absolventi jsou více ohroženi nezaměstnaností. Je třeba hledat vhodný poměr mezi všeobecným a odborným vzděláním."

Martin Klusáček, personální ředitel ACO Industries, k. s., řekl: „Přimlouval bych se za zevšeobecnění učňovského vzdělávání. Jsme strojírenská firma a potřebujeme strojaře. Je nám jedno, jestli je to zámečnický, obráběč, svářeč nebo cokoli. Musí umět číst technické výkresy, aby si dokázal představit, co je to za součástku a musí mít jistý fortel. Když mluvíme o větším podílu všeobecného vzdělání, nemáme na mysli látku z gymnázia. Ale třeba schopnost číst s porozuměním.“

Peter Sokol, spolupracovník EDUin a moderátor diskuse, řekl: "Ať o učňovském školství a potřebě technického vzdělání oficiálně říkáme cokoli, nakonec stejně úspěšnost základní školy posuzujeme podle toho, kolik dětí se z ní dostalo na gymnázium. Dítě, které odešlo na truhláře nebo malíře pokojů, vnímá škola i veřejnost jako vzdělávací neúspěch. A pak si stěžujeme, že máme málo řemeslníků."

Zvukový a obrazový záznam diskuse najdete na : <http://eduin.cz/titulka/audio-nahravka-z-diskuzniho-fora/>

Kontakty:

• **Miroslav Procházka, ředitel Národního ústavu odborného vzdělávání**

e-mail: miroslav.prochazka@nuov.cz, tel.: 274 022 112

• **Jana Straková, výzkumný pracovník, Akademie věd**

e-mail: jana.strakova@isea-cz.org, mobil: 731191980

• **Milan Vorel, ředitel SOŠ a SOU Praha 10**

e-mail: milan.vorel@skolahostivar.cz, tel.: 242 456 101

• **Peter Sokol, pedagog a odborník v oblasti společenské zodpovědnosti firem**

e-mail: sokol@csrconsult.cz, mobil: 737777714

• **Lucie Slejšková, tisková mluvčí EDUin**

e-mail: lucie.slejskova@eduin.cz, mobil: 739 086 277

Poznámky pro editory:

- **EDUin** je obecně prospěšná společnost, která se věnuje otázce vzdělávání a jejíž snahou je informovat veřejnost o všem, co se ve vzdělávání děje a je důležité.
- **EDUklub** je společenství podporovatelů EDUin o.p.s., kteří mají zájem být informováni o novinkách ve světě vzdělávání a jsou zváni k účasti na pravidelných diskusních fórech
- Studii OECD **Učení pro praxi**, která hodnotí stav našeho učňovského školství, najdete na adrese http://eduin.cz/wp-content/uloziste/311/Odborne_vzdelavani/Uceni_pro_praxi_OECD_2010.pdf
- Populární verzi vzdělávacích témat najdete na blogu <http://fertek.blog.respekt.cz/>